

Nº 157

ARIANY

Març - Abril 1987

CESSIÓ DEL LOCAL PARROQUIAL

Des de dia primer d'abril d'aquest any, les sales del local parroquial han estat cedides a l'associació de la tercera edat per un temps de trenta anys i de manera gratuïta.

El contracte, signat pel president de l'associació, Bernat Mestre, i el rector, Mateu Buades, estableix que les sales podran esser utilitzades per a fins de l'associació de pensionistes i per a cap altres, així com que serà l'associació qui haurà de córrer amb les despeses que pugui produir l'adequació de les sales i conservació.

Pel que fa al llum i l'aigua, instal·laran uns nous comptadors separats del bar i així cada part pagarà la seva.

És clar, i així queda establert en el contracte, que l'associació pot demanar subvencions als organismes que cregui oportú per tal de rebre ajuda econòmica per les despeses d'adequació de les sales.

Al mateix contracte s'assenyala que l'associació podrà rompre l'acord en qualsevol moment i que l'església ho podrà fer si el local deixa d'esser utilitzat per als fins establerts durant un període superior a l'any.

És una bona notícia, no hi ha cap dubte, i és una notícia amb la que aquesta revista hi té molt a veure. Encara que pugui parèixer falta d'humilitat per part nostra, creim que no ho és gens el fet de dir que si s'ha arribat a l'acord ha estat en gran mesura degut a la intervenció d'aquesta revista, així com a les eficientíssimes gestions dutes a terme per D. Mateu Buades.

La revista "Ariany" ha estat des de sempre molt interessada

per aqueix tema, com ho demostrava, entre altres coses, la portada del número 150 de gener de 1986 on parlàvem del tema i demanàvem claretat.

Com que no es va fer així, posarem fil a l'agulla i ens disposarem a publicar un escrit referent al tema; un escrit que, com a col·laborador de la revista, volguérem mostrar a D. Mateu Buades per tal que estàs enterat de la situació.

Fou aquí quan D. Mateu, desconegut de l'assumpte, posà en marxa les seves dots de negociador i aclarí el tema, bloquejant aleshores.

Amb una conversa mantinguda a finals de febrer amb alguns dels membres del consell de redacció d'aquesta revista, D. Mateu Buades exposà clarament la total disposició per part del Bisbat a la cessió del local per trenta anys, que era el punt que

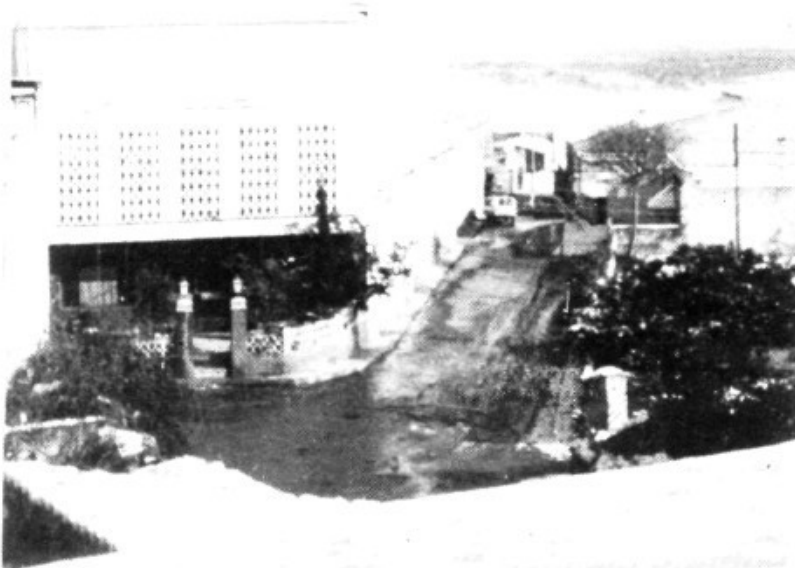
havia fet rompre les negociacions ja que l'associació considerava que menys de trenta anys era massa poc.

Això va fer que, lògicament, no es publicàs l'escrit sinó que es donàs compte a l'associació per tal de si calia arribar a un acord. Un mes després l'acord ha estat firmat.

Un acord que ens alegra a tots ja que era ben necessari i que, pel que fa als membres d'aquesta revista, ens alegra doblement perquè, sense voler pecar de supèrbia, ens creim part important en la consecució d'haver pogut arribar a aquest acord.

Però això és només la primera part. El que ara fa falta és que la cosa no quedi reduïda a un simple paper sinó que dugui unes millores i avantatges per als arianys. Ara ja depèn de l'associació de la tercera edat.

Grup de Redacció.

Ses gloses d'En Pere-Gil

LO MATEIX DIT EN GLOSA

Jo vos faré un glosari
si m'enviau -retallat-
nova que s'ha publicat
a revista o diari.

Com que la vida és glosa
jo vos ho demostraré:
una glosa vos faré
a "damunt" qualsevol cosa.

Enviau-me talladures,
com més n'envieu, millor.
A més a més es glosador
d'això no passa factures.

Ja m'ho diu en Tomeu March:
"Pere-Gil, què no faràs llarg?"

PERE GIL

Consolat de Sòller a Ciutat
Pueyo, 1 Telèfon 726863
07003 Ciutat de Mallorca

* * * * *

ARIANY
Revista Local Independent
Església, 3. Tel. 561237 - 561292
07529 Ariany

Coordinació:
Joan Genovard Riutort

Redacció i Montatge:
Maria Mestre Ribot
Gabriel Frontera Mestre
Jaume Genovart Riutort

Col·laboració:
Col·legi Públic d'Ariany
Parròquia d'Ariany
Associació de Pensionistes de la 3ª edat
d'Ariany
Guillem Pascual Font
Catalina Pont Julià

Imprimeix:
"Apòstol y Civilizador", Petra
Dipòsit Legal: PM 207-1971

Nota:

La revista no s'identifica amb els diferents escrits que apareguin, aquests expressen únicament l'opinió dels seus autors.

ESCOLA

VIAJE DE ESTUDIOS

Hace unos cuantos meses que los niños y niñas de segunda etapa del Colegio Público de Ariany vendíamos billetes de los pro-ciegos para recaudar fondos para realizar el viaje de estudios, que hicimos los alumnos de Ariany junto con los de Vilafranca.

Podíamos elegir varios lugares de España y al final nos decidimos por Andalucía.

El viaje era de ocho días: del 5 al 12 de Abril.

Emprendimos el viaje en barco el día 5, el barco era el "Ciudad de Salamanca" que iba hacia Valencia. Empezó a navegar a las 12 h. de la madrugada, y a la mañana siguiente desembarcamos en el puerto valenciano a eso de las 9 h. de la mañana, y tan pronto como pudimos cogimos el autocar hacia Granada, pero antes tuvimos que pasar por varios pueblos, que fueron los siguientes: El primero fue Alcudia de Carlet, el siguiente Alberique, después Yeda, Jumilla, Calasparra, Caravaca, luego como ya era mediodía y teníamos que comer decidimos parar en La Puebla de Don Fabrique donde comimos muy bien en un gran restaurante.

Continuamos el viaje hacia Granada, y pasamos por Huéscar, Cuéllar de Baza, Guadix, Purullena, Húeta y por fin llegamos a Granada donde nos instalamos en el hotel Sudán, y como era de noche tuvimos que cenar, luego estábamos muy cansados y fuimos a dar un paseillo y a dormir.

Al día siguiente fuimos a visitar unos cuantos monumentos, que fueron los siguientes: La Alhambra, Generalife, La Catedral de Granada, La Alcaicería, la tumba de los Reyes Católicos, y la Capilla Real. Cuando regresamos ya era de noche, fuimos al hotel a cenar y después nos marchamos al cine.

Toda la mañana siguiente la pasamos en Sierra Nevada, donde pudimos jugar con la nieve, que había una in-

mensa cantidad, allí hacía mucho viento, pero a pesar de esas molestias nos lo pasamos muy bien y por la tarde emprendimos viaje hacia Córdoba, donde nos instalamos en el hotel La Lancha, que estaba en la carretera Madrid-Cádiz.

Al día siguiente fuimos a Córdoba para visitar los monumentos: La Mezquita, el Barrio de la Judería, y Medina Azahara, por la noche regresamos al hotel, fuimos a cenar y a la discoteca.

A la mañana siguiente partimos hacia Sevilla, donde estuvimos de excursión un día completo, y pudimos visitar: La Catedral de Sevilla, La Giralda, Los Reales Alcáceres, el barrio de Santa Cruz, La Torre del Oro, La Plaza de España y el bonito Parque de María Luisa. Mas tarde tuvimos que regresar al hotel para cenar y nos dimos una vuelta por la discoteca.

Pero a la mañana siguiente ya nos teníamos que marchar y nos levantamos muy temprano, e hicimos el siguiente recorrido:

Córdoba, después Montoro, Bailén, La Carolina, y nos detuvimos a comer en Manzanares, más tarde pasamos por Valdepeñas, Albacete, Almansa, Alberique y llegamos a Valencia.

En Valencia pudimos dar un paseillo por la playa y luego a cenar pronto porque teníamos que coger el barco.

A las 12 h., cogimos el barco y nos dirigimos a Palma de Mallorca, el barco se llamaba "Ciudad de Compostela" del cual desembarcamos a las 9,30 h.

Gracias a Dios el viaje de ida en barco fue muy bien porque no hubo marea y todos lo pasamos bien, eso también fue lo del viaje de vuelta.

Este viaje ha sido muy divertido, tanto para mí como para mis demás compañeros.

Creo que si organizaran otro viaje me apuntaría enseguida.

Margarita Taberner Ribot.

AQUESTA FOTOGRAFIA CORRESPON A UN CURS DE "SA MESTRA POU", I DE TOTS ELLS SOLS HEM CONEGUT ELS SEGÜENTS:

- 1.- CATALINA, NETA DE SA MESTRA POU
- 2.- SA MESTRA POU
- 3.- DE CA'N PASCUAL CÀNAVES
- 4.- PEDRO RIBOT (SABATER)
- 5.- A AQUEST NO L'HEM CONEGUT
- 6.- GABRIEL MONCADES
- 7.- TAMPOC L'HEM CONEGUT
- 8.- DAMIÀ DARDER (PASTORA)
- 9.- GABRIEL SANCHO (BANYETA)
- 10.- JOSEP GENOVART (DE SES CASES NOVES)
- 11.- LLORENÇ JULIÀ (DE CA'N MELSION)

IX TROFEO PASCUA - ARIANY

Un año más llegó el día de Pascua, y sucedió en nuestro pequeño pueblo y al mismo tiempo gran pueblo de Ariany, lo que podríamos calificar el mayor acontecimiento deportivo del ciclismo mallorquín.

Si el año 1986 se galardonó esta carrera ciclista como la mejor del archipiélago Balear, creo que este año se ha superado en todos los aspectos tales como participación, organización y en especial en el económico, gracias a un buen número de colaboradores entre ellos el Consell Insular de Mallorca, el Ayuntamiento de Ariany y La Caixa.

Después de una masiva inscripción, 88 corredores, 30 de ellos extranjeros (noruegos, suecos, suizos, belgas,...), se dió la salida a las 2 h. 15', salida controlada por las calles de nuestro pueblo con un espectacular ruido de bocinas, sirenas,... y repletas de gente aplaudiendo y animando a los participantes.

Una vez en la carretera general se dió la salida en dirección a Santa Margarita, Muro, La Puebla, Pollensa y Puig Tomir. Desde el Puig Tomir se siguió hasta el Col·l de Sa Bataia en donde un grupo de corredores, entre ellos Sánchez, Ramis, Munar, Caldentey y Machado, se distanciaron considerablemente del resto de corredores en la bajada hacia Inca, Llubí, Sineu, María de la Salut y Ariany. Sánchez llegó a la línea de meta con una diferencia de 13" de sus seguidores.

Después de un breve respiro dió comienzo el 2º sector, las 25 vueltas por las calles Sol, Molinos y Mayor, con un recorrido de 1.300 m. por vuelta. Iniciando el segundo sector atacó Adrover, pero en el primer "spring" se le unió Ramis que consiguió dejarle y doblar al resto de corredores llegando en solitario a la línea de meta.

1er Sector:

Sánchez (Otero)	2 h. 26'. 28"
Caldentey (Torrens)	2 h. 26'. 41"
Ramis (Otero)	m. t.

2º sector:

Ramis (Otero)	52' 50" 2
Adrover (Pau es gomer)	53' 26" 2
Munar (Cirsá)	54' 12" -

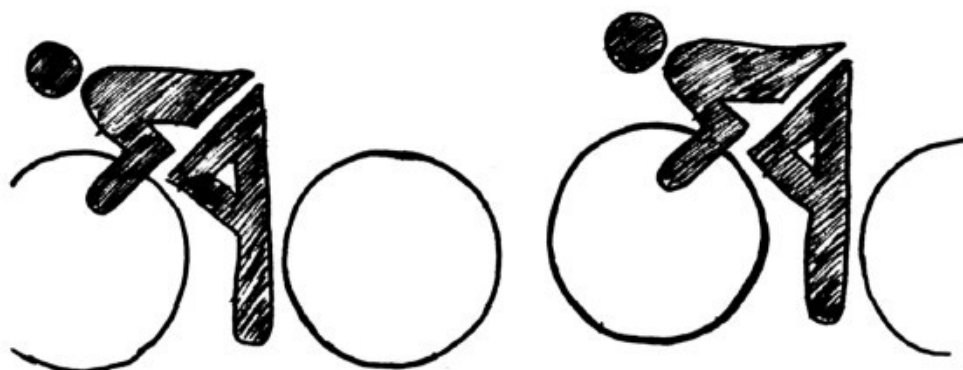
General:

Ramis	3 h. 19' 31"
Sánchez	3 h. 20' 45"
Munar	3 h. 20' 58"
Porras	3 h. 20' 58" (mejor juvenil)

En el descanso se realizaron las carreras en circuito para alevines, féminas, infantiles y cadetes, con una muy concurrida participación.

Después de paladear un éxito más con esta IX edición del Trofeo Pascua Ariany, no me queda más que dar la enhorabuena a los organizadores de la S.D. Ariany y animarles para que en años venideros este trofeo pueda realizarse con más éxito si es que pueda ser mayor.

Juan Riera Cánaves.

L'AJUNTAMENT EN QUATRE ANYS:

Han passat ja quatre anys des de què ens cridaren per anar a l'escola a votar qui volíem per batle. Ha acabat el govern dels que sortiren elegits. Hem demanat a cada cap de les tres llistes que es presentaren, que ens fessin un resum d'aquests quatre anys. Aqueixes són les seves opinions, sense llevar ni posar un punt ni una coma. En Gori Obrador ha preferit no fer cap comentari.

* * *

Aprovechando la oportunidad que me ofrece Sa Fulleta de manifestar mi opinión acerca de la actuación municipal de los últimos cuatro años, intentaré, aunque brevemente, hacer un análisis de la actividad municipal desde mi punto de vista particular y lo más objetivamente posible.

- Creo que la Corporación ha realizado una buena labor, evitando roces, que en una población como la nuestra hubiesen podido resultar perjudiciales, en lo cual los grupos de la oposición han colaborado con el grupo mayoritario.

- Se ha cumplido el objetivo principal, que era el de estructurar el funcionamiento del Ayuntamiento, cosa nada fácil, partiendo de la base que éramos un Municipio nuevo, careciendo de antecedentes y experiencia, por lo cual en algunas ocasiones hemos tenido que improvisar.

- Se han llevado a término bastantes obras públicas, algunas de importancia, sin tener que recurrir a la desagradable fórmula de aportación económica de los ciudadanos.

Una vez expuestos estos puntos, debo confesar que entre el orgullo de poder manifestar que algo se ha conseguido, siento algo de vacío, por todo aquello que querría se hubiese hecho y ha quedado pendiente.

Como Alcalde me desilusiona ver como nos faltan puestos de trabajo, ver el futuro incierto de los jóvenes, ver como difícilmente se puede mantener el censo de población y ver como nuestro medio de vida, la agricultura y la ganadería, atraviesa por uno de sus peores momentos.

Para acabar quiero poner un poco de optimismo a estas últimas manifestaciones y decir que creo firmemente que Ariany puede y debe mejorar, y lo conseguiremos si en ello ponemos todos el énfasis que hace falta. Yo particularmente lucharé para conseguir lo que creo es bueno para Ariany, desde mis propias posibilidades y desde el Ayuntamiento en la proporción de representación que me conceda el pueblo el próximo 10 de Junio.

Antoni Pascual.

APUNTES DE UN ELECTOR:

Nos encontramos a las puertas de una nueva confrontación electoral. Otra vez ante el dilema de quienes nos gustan o convienen.

El corazón nos empieza a palpar más rápido, pensando en que si éstos son más guapos, más cariñosos y un largo etcétera de adjetivos sustantivos.

Después giramos la hoja y nos viene otro pensamiento algo distinto con mucha más razón y responsabilidad; que si aquellos son más inteligentes, más laboriosos, harían más cosas por el pueblo, no harían pagar tanto, etc., etc.

Y lo último, en contrastar lo que dice el vecino, el amigo, el contrario, la familia, los mismos contendientes en la confrontación; y ahí está el peligro de votar influenciado.

Ahora empieza el juicio, el juez es el elector, tu papeleta dirá si supiste juzgar o si por el contrario te equivocaste. Pero tranquilo, todo está en el más riguroso secreto si tu quieres. No te olvides, eres libre, el voto es secreto,

antes no votar que hacerlo por compromiso, chantaje o presión.

Elector, equilibra la balanza y pesa los pros y contras de cada candidato y así no te equivocarás; déjate dominar por la razón y no por la pasión y ya verás los resultados.

No votes nunca por apariencias externas, sé sincero contigo mismo, no te engañes, las personas no sólo valemos por lo que hemos realizado, sino que tenemos un negativo al no haber hecho lo que hubiéramos podido realizar.

El pueblo de Ariany necesita mucha y buena gente de cara al futuro, que por de pronto se presenta bastante duro, es un buen paso el tener buenos dirigentes pero tiene que haber buenos seguidores porque bien sabéis que el trabajo es mucho pero los trabajadores pocos.

Nunca sabemos quien gana ni quien pierde hasta el vencimiento de los cuatro años; pero si ganas ahora no te enorgullezcas ni discrimines, puede que te arrepientas; si pierdes no te sonrojes ni vengues, también puedes perder por equivocación del elector.

Todos debemos contribuir a esta tarea, eligiendo, ganando, perdiendo o trabajando porque todo es necesario para salvar el pueblo de Ariany y sacarlo de donde está para que ocupe un lugar digno, fruto de nuestro trabajo.

Pueblo de Ariany sólo con Unión, Humildad y Fe podremos conseguir nuestros objetivos.

Juan Curient Cánaves.

AIXÍ, NO

Moltes vegades m'he trobat davant les preguntes que m'han fet companys de fora poble. ¿Què tal la política a Ariany? ¿Heu conegut millorança amb la independència? ¿Què tal el nou ajuntament? -el primer elegit democràticament que hem tengut-.

Les meves respostes han estat sempre les mateixes: no hi ha dubte que és molt millor des de què som poble que abans quan depeníem de Petra, ara bé, pel que fa a la política, es fa una política de poble petit i amb uns aires conservadors, tan conservadors -i no s'entengui això com al·lusió a cap signe polític- que més bé és vegetativa.

DIFERENTS PUNTS DE VISTA

5

Si fer una política de poble petit, al marge de grans plantejaments polítics i de partits, és en tot moment comprensible, l'altre punt ho és molt manco; jo més bé diria que és una càrrega que hem suportada i que ja és ben hora d'alleugerir.

Qui hagi seguit un poc la política d'aquest consistori o qui s'aturi a pensar-ho una mica veurà que aquí s'ha aplicat el lema de fer el que es pugui sense demanar res, d'adobar quatre camins curts i posar un poc de grava mesclada amb asfalt amb aquells doblers que ens arriben de les subvencions i... l'any que ve serà un altre any.

És un sistema, sí, però, per a mi totalment equivocat, ara bé, és també el camí més còmode, el que desgasta menys, el que crea menys dificultats, el que fa més fàcil la feina del batle i dels regidors. Però és també la manera de fer que el poble es torni petit de cada dia, que quedi més endarrerit en relació a les altres poblacions. És la manera de matar el poble dia a dia, que és la mort més soferta.

Perquè anem a casos concrets: Què s'ha fet? Petites obres: camins quasi sempre mal asfaltats, el pou bo -no acabat-, la carretera de Maria -gairebé més malament que abans-, els llums de

i església -després de quasi quatre anys-, feines al camp de futbol, les escoles. Tot és això: feinetes, apedrecats, bunyols. Però jo deman: Què s'ha fet per un pla d'ordenació urbana -un dels únics pobles de Mallorca que no en té- el camí de Son Gibert està igual de perillós que abans i ara pareix que hi volen fer un altre petit bunyol; hem deixat passar per davant el carro del progrés amb la canalització de l'aigua al camp. Tenim la joventut al marge i desconectada, no s'ha cercat cap tipus d'ajuda perquè Ariany pugui sortir del clot on es troba. Encara no tenim escut, i hi ha molts de camins bruts.

Molta, moltíssima feina hi ha per fer. Però aquí ens hem limitat a fer la cosa més fàcil: no empenyar ningú -i perdonau l'expressió-. Però així no es fa poble, així no es creix, així es torna petit de cada dia.

Si una obra és necessària, s'ha de fer, encara que s'hagi de demanar un préstec o posar una contribució especial. Ara bé, no asfaltar un camí perquè no es vol demanar als confrontants que paguin, no eixamplar una carretera perquè perjudica qualcú dels veïnats, o no ficar mà dins un tema perquè s'han d'enfrontar a qualche persona, és seguir un mal camí, és anar a passar, no és

governar, és vegetar. I per això no fa falta ni batle ni regidors; encara que, i aquí hi pot haver un dels motius, la gent del poble ho preferesqui, en general. Perquè aquí, els arianyers tenim molt assumit allò de "val més riure que fer riure" i ningú no vol que el molestin, anam cadascú a fer la seva però ens falta una conscienciació de poble, i per això hem de lluitar, i ho ha de fer el primer de tots l'ajuntament. Encara que no agradi de tot d'una, el temps i les persones que ho vulguin entendre ho agrairan sempre.

No, no han estat, segons la meva opinió, uns quatre anys dels que ens poguem sentir orgullosos, per contra crec que són quatre anys quasibé perduts i que fa falta recuperar amb urgència.

Joan Genovard Riutort

P.S.: Voldria que quedàs ben clar que amb un escrit d'aquestes característiques es jutja sempre la tasca política i mai la persona que l'ha duta a terme. Els set membres del consistori mereixen per a mi les màximes alabances només pel fet de voler-se presentar i demostrar així un interès pel poble, que no dubt que tenen, i del que no poden presumir molts dels qui els puguin criticar i que demostren no conèixer el significat de la democràcia si volen interpretar aquests tipus d'escrit com una crítica a les persones.

NUESTROS MOLINOS DE VIENTO

Ante todas las cosas, no quisiera que el erudito o asiduo lector se llamase a engaño, creyendo que lo que voy a ofrecerle en unos cuantos artículos, es el fruto de una investigación científica sobre nuestros molinos. Si toda investigación es ardua y trabajosa, máxime cuando los instrumentos con que se cuenta son escasos o deficientes, con mayor razón lo será cuando las circunstancias que rodean a uno, no le favorecen el acceso a los archivos. En este caso concreto, tan solo no he intentado hurgar siquiera en los Archivos locales. De este modo les será más fácil y cómodo, a quienes se decidan el día de mañana a colmar las lagunas que todos lamentamos, poder iniciarse en la labor investigadora, que tanta falta hace.

Ahora bien, no hay mal que por bien no venga. Mientras los documentos aguardan pacientemente al investigador en los Archivos, las personas vivas pueden, en cambio, hacernos partícipes de hechos, tradiciones, leyendas, etc. que de no aprovechar la ocasión, se perderán irremisiblemente para siempre, cuando ellas desaparezcan. Esta ha sido la labor que con el buen amigo José Gual Mestre, natural de Ariany, hemos intentado llevar a cabo, a ratos perdidos, durante unos años.

Este procedimiento es el que el historiador Allan Nevins, empezó a utilizar en 1948, en la Universidad de Columbia, hoy conocido por "Història Oral"; una técnica muy bien explicada por el catedrático y buen amigo Joan Miralles i Monserrat, en su reciente libro "La Història Oral".

Sobre el cañamozo, pues, de unos sencillos datos espigados oralmente, recogidos de labios de gente mayor, o recorriendo la geografía, labor no menos fatigosa, se ha logrado reunir lo que ahora se ofrece al lector como primicia.

Más que un trabajo de investigación, he preferido, por diversos motivos, llamar la atención sobre algunos medios de vida y circunstancias que aun rodearon la existencia de nuestros mismos abuelos. Si, como dijo Ortega: "Yo soy yo y mi circunstancia", el conocimiento de aquel mundo de limitaciones y de lucha constante con la naturaleza y los mismos elementos, nos ayudará a forjarnos una idea más exacta de las generaciones que nos precedieron. Sólo así el hombre de hoy podrá apreciar en su justo valor la vida "regalada" que le ha tocado vivir. En

todo caso, no podemos olvidar que estos molinos nos han legado el mensaje en piedra de las vidas de unos antepasados que lucharon denodadamente para poder sobrevivir.

Aunque no sea muy necesario, creo que no estará de sobra, mayormente para quienes residen habitualmente fuera de la Villa, o para los mismos domingueros, hacer el recuento de los molinos de viento de cuya existencia tenemos noticia y conocer sus nombres y a la vez su ubicación. Para ello se me ocurre dar un paseo para contemplar al menos el lugar donde nuestros sufridos antepasados los levantaron, caso de que haya desaparecido.

Por tanto, pasaremos de largo ante los posibles y numerosos molinos de *sangre* o de *agua*, que hayan podido existir. Esta localización de los artilugios quijotescos, mientras la mano destructora no los arramble, serán las atalayas o especie de piedras milenarias, que nos recordarán con su mudo lenguaje el paso de unos hombres que hacían posible, con el sudor de su frente, el pan de cada día en todos los hogares. Cuando menos, señalaremos los topónimos alusivos a los molinos que con el tiempo desaparecieron ya, pues también son historia.

ITINERARIO MOLINERO

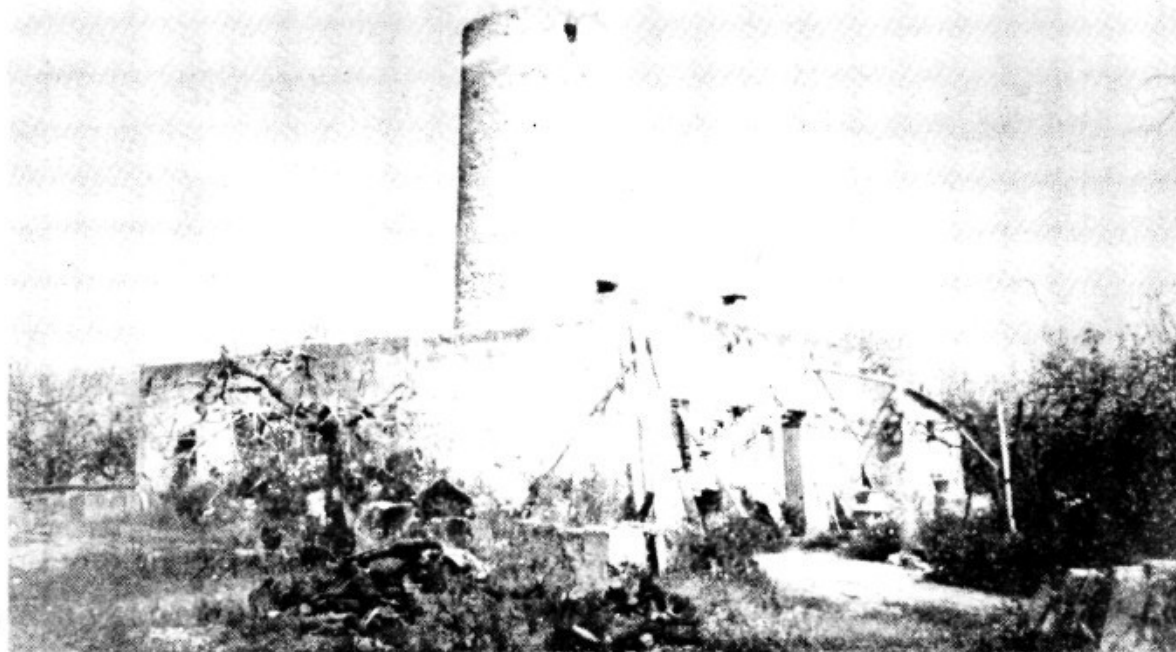
Para recorrer el camino molinero con cierto orden, el punto de partida será la plaza de la iglesia. Reunidos allí, ante el bello templo parroquial, iniciado en 1570 y terminado en 1910, podríamos aprovechar un día soleado de primavera, para emprender la marcha, a la salida de la misa dominical. Ahora bien, como cristianos, y ante la artística Cruz de término, podríamos acordarnos del "Molino divino" de que nos habla el "Cançoner popular", que dice así, según algunas de nuestras abuelas:

Jo me passejava un dia,
per lo jardí de Santa Ana.
Vegí la Mare de Déu
que el Misteri contemplava.
- ¿De què anau, Mare de Déu?
- ¿I de què anau, vós, madona?
- ¿No sabríeu un molí
que molgués de tota cosa?
Moldria los meus pecats,
jo que som tan pecadora?
- Vendreu el Divendres Sant,
al capvespre, a darrera hora;
trobareu mon Fill en creu,
que tots els pecats esborra.
La creu serà el bon molí
i la corona la mola, (roda)
i la nafra del costat
serà la síquia bona,
i l'aigo que en brollarà
serà la sang preciosa;
la farina que farà
serà l'hòstia amorosa,
i la sang que en vessarà
donarà la vida nova.
No en menjaran los jueus
d'aquesta pasta tan bona;
que és feta pels cristians,
pels qui duen vida bona.

Antes de iniciar el paseo, conviene recordar que Don José Mascaró Pasiarius, en la primera edición de su monumental "CORPUS DE TOPONIMIA DE MALLORCA", año 1958, sólo menciona los tres molinos siguientes, con sus correspondientes referencias cartográficas:

Molí d' En Benet: PT. 20-5e
Molí de Can Gener: PT. 20-5e
Molí d' En Piulo: PT. 20-5f

Como la reciente reedición de esta obra no ha sido actualizada, por la negativa del autor, tampoco figuran en ella los molinos restantes. Puede adquirirse esta publicación en la "Librería Esago", de Palma. *segueix*

Echemos, pues, a andar. Enfilemos la vecina Calle de Atocha, y después de contemplar el espléndido panorama que desde aquel balcón natural se columbra, tomemos enseguida la Calle de María de la Salud. Al extremo de la misma, y a la salida de la población, cual garita gigante, está en pie la vieja Torre del Molí d'En Mariner, para nosotros Nº 1.

Después de dar una ojeada al extenso y vasto paisaje de la parte norte, demos media vuelta y penetremos por la calle P. Bruno, que nos conducirá a los pies del Molí d'En Rigo, Nº 2, molino de ascendencia petrense y de recuerdos no siempre gratos. Actualmente está muy bien ambientado por sus propietarios, conscientes del valor histórico que encierra hoy en día un molino.

La cercana Calle de Vista Alegre, que a medida que pierde el carácter urbano se la bautiza, con mucho acierto, *Camí d'es molins*, nos conduce al Molí de Can Gener, Nº 3, a la izquierda. Pocos metros más adelante, y a la derecha, aparece el Molí d'En Benet, Nº 4. Ambos aspados, con alguna relación de parentesco, son los más jóvenes del complejo molinero del Marquesado.

Y ahora, en vez de proseguir hacia "Can Cadenera", regresemos hacia la civilización y, por las Calles Martín Truys y Unión, adentrémonos por el *Camí de Son Guillot*, y después de andar un kilómetro corto, a la parte derecha, podremos contemplar la bien conservada torre del Molí d'En Xarop

o d'En Cumunes, Nº 5, que parece disputarse el sol y el aire libre con los árboles de aquel espeso almendral.

Vueltos a Ariany, y precisamente discurrendo por la *Calle de los Molinos*, desembocaremos en la del Sol, hasta empalmar con el *Camí del Camp*. Al doblar éste hacia *Son Nivorra*, lugar de numerosos monumentos megalíticos, contemplaremos, plantado literalmente como un añoso tronco de olivo, en aquella tierra fértil, el Molí d'En Pluto, Nº 6, último de la serie. Es el centinela o vigía del ubérrimo *Camp d'Ariany*.

Con la mirada nostálgica vuelta hacia Petra, cuya silueta se recorta en el lejano horizonte, cerramos el circuito molinero y, saludando, de paso, al antiguo *Son Ciurana*, regresaremos por la calle del Sol, al punto de partida.

Por el legendario *Camí de Sa Marquesa* penetramos en la plazoleta de la iglesia, para descansar un rato tranquilamente, cabe el santuario de la madrileñísima Virgen de Atocha, la celestial Patrona. Lástima que un violentísimo vendaval acabara con aquella frondosa pineda, plantada en gran parte en 1916. A la sombra de aquellas copudas coníferas, hubiésemos podido disfrutar de aquel rincón encantador y único, que bien se merece una visita.

No obstante, acomodados sobre un banco de piedra o aunque sea "a la gatzoneta", en aquel cuidado jardincito, recordemos, como dice Guinot Capolls de "les passejadores que s'arremolinen pera vore bé els arets", y repitamos una y otra vez nuestro conocido

trabalenguas, que aunque poco o nada tenga que ver con el "molino", es un hecho que "els re-molins de vent alcen núvols de pols", i "animen els dementats d'un ràpid moviment giratori" y "fan més voltes que un molí".

Ses al.lotes d'Ariany
totes fan un remolí.

- ¿Què mos hi arremolinam?
- Arremolinem-mos-hi!

Salvo error u omisión, que gustosísimo enmendaría, estos son los molinos de viento que al parecer abastecieron de harina a nuestros abuelos. En artículos sucesivos, me ocuparé, D.V., de cada uno de ellos en particular. Los que tengan datos interesantes o fotos sobre dichos molinos, y que desearían ver publicados, no tienen más que ofrecerlos a la dirección de esta revista, o ponerse en contacto conmigo o con José Gual.

Para aquellos a quienes el destino los mantiene alejados de su villa natal, les alegrará sin duda conocer mejor su historia y les servirá de consuelo, pues les acercará y ayudará también a "tocar mare".

Arianyet, què ets d'enfora,
mai me pens arribar-hi;
des dia que vaig partir
no m'he alegrada ni una hora.

Sebastián Rubí Darder.

ENTREVISTA A:

Al veure la seva senzillesa, ningú no diria que té en les seves mans el futur de tants i tants de projectes. És tanta la seva humilitat, que és difícil imaginar el tractament d'il·lustríssim senyor que per el càrrec que ostenta, ha d'emprar tothom que es dirigeix a ell per demanar-li una autorització. Puc dir, sense por a equivocar-me, que és l'arianyer més influent que hi ha avui en dia i essent així, ens és més fàcil imaginar-lo assegut al voltant d'una taula al cafè del poble, que a una taula al despatx envoltat de secretàries i subordinats.

Ja vos imaginau, que parl d'En Rafael Santandreu, En Rafel Collet entre nosaltres, doctor enginyer de camins, canals i ports, ascendit el 22-IX-86 per ordre ministerial a "Cap del Servei de Coordinació i Assistència Tècnica del M.O.P.U. a les Balears".

- Com accedíes al càrrec, per oposició o per concurs de mèrits?

Va esser per concurs de mèrits. Quan va sortir la plaça, els enginyers que volgueren, varen demanar-la i després segons els mèrits de cada un, es concedeix al qui tenguí més punts segons uns barems i un estudi dels mèrits de cada un.

- Saps si es varen presentar molts de concursants per la plaça?

No en tenc ni idea, però com que era a nivell de tot Espanya, supòs que així mateix va haver-ni molts que la sol·licitaren.

- Això de Servei de Coordinació i Assistència Tècnica del M.O.P.U. a Balears, sona a cosa rara, molts segurament no sabem en què consisteix, ens ho pots explicar en quatre paraules?

Aquest servei, desenvolupa les funcions de la desapareguda Direcció Provincial del M.O.P.U. a Balears i les seves funcions consisteixen en realitzar les que corresponen al M.O.P.U. dins l'àmbit provincial en les matèries no afectades pel procés de transferències, assumint directament l'exercici de les funcions pròpies de l'Administració de l'Estat a dit àmbit -exceptuant aquelles que corresponen a organismes o unitats de nivell superior- relatives a vivendes, arquitectura i edificació, urbanisme, mig ambient, carreteres, ports i costes, obres hidràuliques, etc., i a més, complir tasques de coordinació amb la resta de l'Administració perifèrica de la Delegació del Govern i de la pròpia Comunitat Autònoma.

Aquest càrrec, duu com a conseqüència el pertànyer com a vocal en

representació del M.O.P.U. o de l'Administració de l'Estat a les següents comissions:

- Comissió de recursos hidràulics.
- Comissió mixta d'obres hidràuliques.
- Comissió provincial d'urbanisme de Balears.
- Comissió provincial d'urbanisme, secció insular de Mallorca.
- Comissió provincial d'urbanisme, secció insular de Menorca.
- Comissió provincial d'urbanisme, secció insular d'Eivissa i Formentera.
- Comissió Balear del mig ambient.
- Comissió de planificació i coordinació d'inversions.
- Comissió mixta de carreteres.

Totes aquestes comissions, estan presidides o bé pel Delegat del Govern a les Balears, o bé pel President de la Comunitat Autònoma i jo hi assistesc com a vocal en representació del M.O.P.U. o representant a l'Administració de l'Estat.

- Anant a Ariany, s'ha de dirigir a tu, com a cap de servei qualcú per qualque cosa determinada?

Sí, per exemple, per obrir un pou, s'han de dirigir al cap del servei, que en aquest cas som jo.

- I si no demanen permís, que pot passar?

En aquest cas, és il·legal, i qualsevol dia, si t'acusen el faré tapar ja que es tracta d'una obra abusiva.

- Per donar aquestes concessions, es requereixen algunes normes?

Sí el pou és petit, fins a 0,15 l. per segon, ha d'estar a més de 20 m. de qualsevol aprofitament d'aigua pre-

existent, i si el pou és de més de 0,15 l. per segon ha d'estar a més de 100 m., ja que sinó, pot perjudicar a l'aprofitament d'aigua dit abans.

Per altra banda totes les concessions són potestatives de l'Estat i les atorgacions de les mateixes depenen dels recursos i necessitats del paratje.

- Respecte a La Marineta, hi té res a veure el teu departament amb el cas?

No, això depen de la conselleria d'agricultura. Bé en les obres no depèn de mi però qui ha de donar la concessió d'aigües, és el Ministre que la concedirà després d'haver rebut un informe meu.

- Has dit que perteneixes a la comissió mixta de carreteres; com tots sabem, s'està arreglant la carretera de Sineu a Ariany, que ens pots dir al respecte?

Abans, hi havia carreteres que pertanyien a l'Estat (Palma-Manacor), altres a la Diputació (Palma-Sineu), altres als ajuntaments de cada poble (Ariany-Son Guíllot) i altres a particulars.

Com a conseqüència de les autonomies, totes les de l'Estat han estat transferides al Govern Balear i ara són de la Comunitat Autònoma; les de la Diputació, ara són del Consell i les municipals i particulars segueixen igual.

Com que totes les carreteres pertanyen al Govern Balear i jo pertenesc directament del M.O.P.U., no tenc res a veure amb les carreteres ja que no n'hi ha cap de l'Estat. Això en principi, ja que com que també som de la comissió mixta de carreteres, interveig a algunes com a conseqüència d'un conveni de col·laboració entre el M.O.P.U. i la Comunitat Autònoma.

Aquesta comissió, està composta per tres representants del M.O.P.U. i tres del Govern Balear i es va crear com a conseqüència de la transferència de poders.

En virtut de dit conveni es varen determinar una sèrie d'actuacions a distintes carreteres de les Illes per un import d'uns 8.000 milions de pessetes, a pagar 4.000 el M.O.P.U. i 4.000 la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Degut al conveni, es va crear la comissió mixta a la qual pertenesc com a representant del M.O.P.U.

- Quines són les carreteres beneficiades d'aquest conveni?

Entre altres, la Via Cintura de Palma, Inca-Sineu-Ariany-Petra-Manacor, Deià-Sóller, Palma-Inca, Lluçmajor-Campos, etc.

- Qui va decidir que fossin aquestes carreteres i no altres?

Conjuntament entre la Comunitat Autònoma i el M.O.P.U. En realitat, l'Administració d'aquí va presentar uns projectes i el M.O.P.U. els va aprovar.

- Amb quin temps s'han de dur a terme les obres?

En quatre anys, 86-87-88-89. Això, és el que està previst, encara que si no estan acabades les obres, es prorrogarà el conveni.

- El seguiment d'aquesta comissió en què consisteix?

Per començar, ens han de presentar un projecte, feim l'estudi i el Director General d'Obres Públiques l'ha d'aprovar; després, el duu al Govern i aquest, en sessió, aprova la despesa; una vegada aprovat es subasta, i el contractista que obté les obres, és el que les duu a terme. Durant l'execució de les obres, la comissió desenvolupa funcions de control i seguiment de les mateixes, i proposa les modificacions pertinents.

- Què em pots dir de la comissió del mig ambient?

Està presidida pel President del Govern Balear i les seves funcions són dictar normes, aprovar programes, i duu a terme actuacions en relació amb el mig ambient.

Darrerament ha tregut relleu internacional la declaració de S'Albufera com a Parc nacional. En aquest moment ja s'estan realitzant obres -neteja de síquies i altres- per a la seva conservació i preservació de la seva flora i fauna.

- L'altra comissió a la qual formes part, és la d'urbanisme. En què consisteix?

Aprova o desestima els programes de gestió urbanística. La ordenació urbanística municipal es duu a terme, segons els casos, mitjançant un Pla General d'ordenació urbana, normes subsidiàries de planificació o projectes de delimitació del sòl urbà, que a la vegada es desenvolupa segons la classe de sòl, a través de plans parcials, estudis de detall, programes d'actuació urbanística o plans especials.

- Els arianyers, quan anam al Puig Major i passam per "Es Gorg Blau" deim: A aquest pantà, el va fer en Rafel Collet. Què hi ha de veritat a això?

Les obres del Gorg Blau, les feia el M.O.P.U. a través del Servei Hidràulic de les Balears, com que jo feia feina al servei a vegades hi anava i dirigia les obres.

- Amb tants de departaments i comissions com les t'arregles, no et deu quedar temps per tu?

M'hi queda poc, pensa que tenc una reunió o dues cada setmana i no sempre és a Mallorca, ja que a vegades, són a Madrid, Menorca o Eivissa. Hi ha ben poques setmanes que no en tenc una al manco, i pensa que no és cosa de mitja hora sinó que en moltes d'elles ens hi pegam tot el matí.

- Ja per acabar, veig que a la teva targeta hi ha l'escut de l'Estat Espanyol, a què ve això?

Per esser enginyer, no el podria emprar, sols podria fer-ho amb l'escut d'enginyers, però com que som el cap de servei del M.O.P.U., el puc utilitzar, ja que és un organisme de l'Estat i jo com a cap del mateix a les Balears tenc el poder de fer-ne ús.

Això ens ha donat de sí aquesta xerrada amb En Rafel. A partir d'ara, el coneixerem un poc més tots a part de saber que tenim entre nosaltres, una de les persones que més pot influir a l'hora de prendre moltes decisions.

Biel Tovell.

Rafael Santandreu Rigo

DOCTOR INGENIERO DE CAMINOS, CANALES Y PUERTOS
JEFE DEL SERVICIO DE COORDINACION Y ASISTENCIA
TECNICA DEL M.O.P.U. EN BALEARES

ALERTA LA CRES!!

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

SERVEI D'EDUCACIÓ SANITÀRIA

DIA A DIA

* El diumenge 1 de Març es va celebrar a Sineu el dia de les Illes Balears, commemorant els quatre anys de la nostra Autonomia.

Es reuniren al Palau de Sineu el President de la Comunitat Autònoma, el Delegat del Govern, els Presidents dels Consells Insulars, i la quasi totalitat dels batles de Mallorca.

A la plaça del Mercat es pogueren visitar els stands de quaranta i cinc Ajuntaments de la Part Forana de Mallorca i presenciar una mostra folklòrica a càrrec de diverses agrupacions de l'illa.

A l'estand d'Ariany es varen exposar productes collits als nostres camps: ametles, blat, ordi, ciurons, lleties, figues de moro, cames-rojes... i s'oferiren bunyols a voler.

* El Servei de Carreteres de la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori ens informa que:

Els herbicides que actualment s'usen a les carreteres de Balears no contaminen acuífers, donades les característiques químiques d'aquests.

A Balears, com a la resta d'Europa, s'utilitza com herbicida un producte del tipus "GLIFOSFATO" que mata la vegetació mitjançant contacte amb les fulles i per transmissió a la rel. No estabilitza la terra, ja que precisament es desactiva en el moment de prendre contacte amb ella i, per aquesta raó, és impossible que contamine acuífers. No afecta a la vegetació lleunyosa, és biodegradable i no residual.

L'herbicida que s'utilitza a les nostres carreteres té la qualificació més baixa que existeix, pel que fa a com afecta a la fauna terrestre, la fauna acuàtica i la vida humana, la qual cosa el converteix en un dels productes més cars del mercat. Com a base per a una

comparació, es pot citar que un xot enmalaltia si ingerís sis tones tractades amb aquest tipus d'herbicida, sense que la dosi arribàs a ser letal.

La utilització d'herbicides es fa imprescindible per tres raons:

a) per aconseguir una bona visibilitat dels conductors.

b) per evitar la invasió de les herbes que produiria un estranyament de la calçada.

c) per permetre un bon drenatge de la carretera.

D'altra banda, el Servei de Carreteres recomana que no es recolleixin cargols o espàrecs de les cunetes, ja que suposa un perill físic per a les persones. Aquests productes de les cunetes poden resultar tòxics, no tant per l'acció dels herbicides, com per la dels residus de plom que s'hi depositen, a través dels tubs d'escapament dels vehicles.

* A la darrera reunió dels propietaris afectats pel Pla de regadiu de Sa Marineta, celebrada a Petra, es va constituir la junta gestora de la nova comunitat de regants de Sa Marineta.

Els nous nomenaments varen esser: President: Miquel Mestre Sansó (Barxo), d'Ariany.

Vicepresident: Octavi Reixac Genovart, de Petra.

Secretari: Salvador Riera Rosselló, de Petra.

Tresorer: Gregori Obrador Ribot (De Son Ribot) d'Ariany.

Vocals: Francesc Mestre Sansó, de Petra.

Joan Sansó Zuzama (Teco), d'Ariany.

Aquesta junta haurà de començar de bell nou amb els tràmits administratius, per un "descuit" de la conselleria de no avisar a temps als agricultors de la no aprovació dels estatuts pel Ministeri d'Agricultura.

El termini de noves inscripcions encara està obert, per això us podeu dirigir a En Miquel Mestre a Ariany, i a Petra a N'Octavi Reixac.

* En el Ple del Consell Insular de Mallorca de dia 6 d'Abril es va aprovar el Pla d'obres i serveis 1987.

A Ariany ens han concedit un total de 7 milions de pessetes.

Per a l'empedrat del camí de Sa Marquesa l'aportació del Consell es el total del Pressupost de l'obra:

3.292.852 pessetes, i per a l'asfaltat del camí dels Molins l'aportació és de 3.707.148 pessetes, a les que l'Ajuntament d'Ariany hi haurà d'afegir 164.742 pessetes per completar el pressupost total de l'obra.

* A la revista "Porto Cristo" del mes de març entrevistaren a un arianyer resident a Porto Cristo des de fa 20 anys, ell és l'amo En Bernat Mayol (Botó).

Als seus 85 anys diu que encara guanyaria a córrer a molts que només en tenen 40, li fa por que es torni moure una guerra, i no dubte en afirmar que el que més li agrada són ses dones.

* El President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Gabriel Cañellas Fons, visità dilluns, dia 13 d'abril, les obres de carreteres que s'estàn executant actualment i que formen part de l'eix Inca-Manacor. El President Cañellas, visità les obres de les carreteres Inca-Sineu, Petra-Manacor i Sineu-Ariany.

Les obres de l'eix Inca-Manacor es realitzen en tres trams. Tenen un pressupost de 616 milions de pessetes, xifra que no inclou les expropiacions. L'objectiu d'aquestes obres és el d'establir un bon enllaç entre dues comarques molt importants de Mallorca y que, tradicionalment han estat separades degut a les defectuoses comunicacions.

A la carretera Inca-Sineu es realitza una modificació de diversos trams del traçat, que a més inclou la construcció d'una variant en forma de ronda en arribar al nucli de població de Sineu,

SES FESTES DE PÀSQUA 11

la qual cosa permetrà disminuir l'actual tràfic de trànsit que atravesa la població. És una obra d'acondicionament i abraça una longitud de 12,3 qm. La nova carretera tindrà una amplada de 7 m. L'obra compta amb un pressupost de 336,7 milions de pessetes. S'inicià el desembre de 1986 i es preveu que s'acabi el març de 1988.

L'obra de la carretera Palma-Manacor és d'acondicionament, en un tram d'una longitud de 8,3 qm. Té un pressupost de 175 milions de pessetes.

L'obra de Sineu-Ariany, que es troba pendent d'adjudicació, té un pressupost de 105 milions de pessetes i comprèn un tram d'una longitud de 6,7 Quilòmetres.

Després d'uns dies nuvolats, grisos i de mal temps com és l'hivern, arriba un temps d'oració i de penitència: la Quaresma.

Una vegada passada ens du a un temps primaveral, de resurrecció: la Pàsqua. Els camps, el paisatge s'omplen de verdor com si estassin cuberts amb un llençol verd i de flors.

Així d'aquesta manera ha arribat un altre any la Pàsqua a Ariany. La Setmana Santa, com és costum va estar plena de celebracions. La primera va esser el diumenge de Rams, amb la benedicció de rams i paumes a la Plaça de la Creu.

El dijous i el divendres sant la processó ritual de cada any després de la missa.

El dissabte: la Vigília de Pàsqua, que com sempre va esser la menys concorreguda.

I la darrera celebració va esser el diumenge de Pàsqua amb la processó de la trobada de Jesús amb la Verge Maria, "S'Encuentro", que tingué lloc un any més a la Plaça de la Creu.

L'església estava com es diu ara de "gom a gom" no n'hi cabia ni un més. La celebració va estar presidida per les nostres autoritats, va cantar el coro Parroquial.

I després de l'Ofici tothom a menjar frit, panades i robiols, i fins l'any que ve si Déu ho vol.

Bàrbara Cànaves Vanrell.

* El dijous, 16 d'abril, D. Nicolàs Cotoner, Marquès de Mondéjar, Cap de la Casa Reial i també Marquès d'Ariany, rebé de mans del Rei D. Joan Carles I, la medalla d'or de la Comunitat Autònoma, en un acte celebrat a Sa Llotja, amb la presència de la Reina Dª Sofia, les Infantes Elena i Cristina i totes les primeres autoritats de la Comunitat Balear.

La medalla que el jurat l'hi havia atorgada per unanimitat, era un premi "a tota una vida dedicada a la discreció, virtut que el Marquès ha convertit en una obra d'art".

PERSONATGE I NOTÍCIA

La Notícia d'aquest mes han estat "ses carreres de Pàsqua". La novena edició del Trofeu Pàsqua Ariany, que no posam en dubte que es va superant de cada any tant en participació com en expectació, i que ja ha estat reconeguda com a la millor carrera ciclista que es celebra a Mallorca.

El *personatge* del mes l'adjudicam a l'amo En Joan Reiat Puigserver "Moliner" pels seus més de 40 anys encapçalant les processons amb el "pendón" de l'església, el dia de Pàsqua i el dia del Corpus. I antany també a la processó del dia de Sant Josep, que no eren tan curtes com ara, segons ens ha contat ell anaven pel carrer del Sol, Molins, pujaven pel Carrer Major, voltaven al carrer Maria, Forà, Betlem i cap a dedins pel portal Major.

El dia 20 de maig l'amo En Joan complirà 88 anys, i confia

pel Corpus esser ell qui dugui el pendón com ha fet tants d'anys sense faltar una sola vegada.

Que sigui per molts d'anys l'amo En Joan!!

ESGLÉSIA

MOVIMENT PARROQUIAL

Defuncions

Març

Dia 9. Antoni Company Isern,
viudo, natural de Consell, de 95
anys.

Abril.

Dia 9. Antònia Ribot Mascaró,
viuda, de 74 anys. (Rovada)

El passat dia 24 d'octubre l'amo
En Jaume Curiel i madò Bàrbara
Cànaves (Genera) varen celebrar les
noces d'or.

Enhorabona i molts d'anys.

A L'OBREER DE SANT ANTONI

No me sent cap glosador,
però m'agrada fer algunes gloses,
com m'agrada fer un favor
i també fer un ram de roses,
perquè avui, per esser rector
un ha de saber fer moltes coses.

I és que per Sant Antoni vaig voler fer
una sencilla i petita glosada
per donar bonament una mica "de pasada"
a n'el nostre conegut "OBRER".

Vet aquí la causa del meu glosat
que per Sant Antoni vaig voler fer
a n'el nostre conegut Obrer,
a qui jo sempre he apreciat.

I ara ja sense més raons,
anem a veure aquest glosat,
esperant que vos haurà agradat
com si fossin belles cançons:

"Diven que l'Obrer de Sant Antoni
enguany se vol fer desartor,
perquè s'ha fet amic del dimoni
i vol deixar tot sol el Rector.

iNo és veritat!

és que amb motiu de sa feina, enguany
ell ho té molt malament.
Per això no acaba d'estar content
el nostre Rector d'Ariany.

¿Cóm jo ho faré, Guillem, sense tu
el dia de Sant Antoni,
si a sa porcella i a n'el dimoni
només ho saps manetjar tu?

Per tant, Guillem, donem una ajuda,
perquè jo té de menester.
I lo que tu has de fer
-per cumplir com bon Obrer-
és no posar-me cap excusa.

Bon amic, jo te vull dir
que si te faig aquesta "GLOSADA"
és perquè no em deixis a la desbandada
ni me facis empagueir,

perquè el poble i què ha de dir
en veure la Festa sense l'Obrer!
Jo faria un trist paper,
i això me faria sufrir.

Sant Antoni, que és gran Advocat,
que mos tregui d'aquest apuro,
perquè sinó, no farem un duro
i tot mos sortirà esguerrat.

Arianyers, tots demanem l'Obrer
que a Ariany té Sant Antoni,
i no vulguem que el dimoni
ens ho faci anar "mal-bé".

Mateu Buades Cladera,
Rector d'Ariany.
Gener de 1987

GABRIEL CAÑELLAS

Dia primer de març tengué lloc, per quarta vegada, la celebració commemorativa de l'aprovació del "Estatut d'Autonomia de Balears". Aquesta vegada, hem volgut que la festa tengués lloc a la Part Forana, al mateix cor de Mallorca, a Sineu.

El fet de triar Sineu com a lloc per a una celebració que hauria d'esser entranyable per a tots els illencs, no ha obeït a la casualitat, sinó que ha estat la conseqüència d'una voluntat integradora a la qual afegírem una forta càrrega de simbolisme.

Sineu, vila la primera, és considerada, en efecte, com la capital d'aquesta Part Forana mallorquina que congria tants de sentiments, que amaga tantes necessitats insatisfetes i que guarda les arrels preuades de la més autèntica tradició mallorquina. A l'ombra amorosida del Palau del Rei Sanç, ens arreplegarem per recordar, tots junts, que des de fa quatre anys gaudim de l'atribució d'autogovernar-nos. Un dret que no se regala, sinó que l'hem de conquerir dia a dia, minut a minut.

L'autonomia, quan és desitjada pels intel·lectuals, cantada pels poetes, exigida pels ciutadans, agafa una forta sentor d'emotivitat. Llavors és quan pugen onades de calfreds pel sol fet d'anomenar les ansiades institucions. Però no ha estat aquest el nostre cas, i

seria per demés voler enganyar-nos a nosaltres mateixos atribuïnt a la gent mallorquina la possessió d'un sentiment autonomista reivindicatiu.

El nostre camí, evidentment, ha estat un altre, i el fet de reconèixer-ho, no té per què implicar l'assumpció de cap complexo d'inferioritat. A Balears estam ara mateix capficats dins un procés d'identificació del poble amb el fet autonòmic que anirà augmentant a mesura que les institucions pròpies i el poble vagin coneixent-se i identificant-se. I el nostre poble, la nostra gent, ja comença a saber que l'autonomia ens aporta la possibilitat i la capacitat de pensar per nosaltres mateixos.

Pens que a mesura que les institucions autonòmiques vagin desplegant les seves possibilitats, anirà produint-se l'ansiada identificació del poble amb l'autonomia. En aquest sentit, aquests quatre anys han estat, a parer meu, molt profitosos, encara que no sien, ni d'un bon tros, suficients per a coronar el procés. Així com ha anat passant, s'han anat enfortint les institucions nostrades: el Parlament, el Govern Balear i els distints Consells Insulars s'han anat fent més presents dins la vida quotidiana de les Illes.

És clar, però, que la nostra autonomia no serà completa fins que hàgim assumit la totalitat de les competències que l'Estatut contempla. I no seria

sincer si escrigués que l'assumpció d'aquestes competències ha estat una

tasca planera i sense dificultats. La veritat és que mos ha costat i mos està costant molt arrabassar les competències al govern central. Però la nostra fita està posada molt enfora, cercant assolir el major número possible de competències que ens permetin esser, de veritat, un poble auto-governat.

A l'hora il·lusionada d'aquesta quarta fita d'allò que voldria que fos un llarg camí, com a President del primer Govern Balear, me'n sent orgullós i satisfet, perquè tenc la certesa d'haver treballat molt per millorar el nivell i la qualitat de la vida dels ciutadans d'aquestes illes. La nostra ha estat una tasca tenaç i perseverant que s'ha realitzada amb la discreció de qui pensa que qualsevol feina governamental i administrativa és, per ella mateixa, feixuga i de vegades torbadora pel ciutadà. Fidels a la nostra ideologia lliberal-conservadora, hem procurat que en tot moment no ofegar la lliure iniciativa, masella d'activitat creadora, dels mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterencs. Només hem volgut arribar allà on sabíem que ells no ho podien fer.

Però les obres d'un govern, de qualsevol govern són fugisseres i allò que roman és la societat que els dona suport. Per això he estat en tot moment conscient que la nostra tasca era doble, ja que havíem de construir el nucli institucional de l'autonomia al temps que la governàvem. Per això les dificultats han estat també, dobles, per bé que en cap moment m'hagi sentit enfonsat pel seu pes. Saber que treballava en la construcció del país balear, bella realitat que ara ja comença a brostar com un fruit d'esperança, m'enfortia el cor i em donava conhort per tirar endavant.

Restà, és clar, un llarg camí. Venim tots junts, d'una il·lusió conjunta que entre tots hem de fer possible. Una il·lusió que vosaltres, prema petona de més enllà de Ciutat, heu assumit des de fa temps, carregant-vos un feix que per ventura no havia de ser només per a vosaltres. Per això, en aquesta mica de returada en ocasió del quart aniversari d'aquell punt de partida, he volgut compartir amb vosaltres un moment de la meua pròpia reflexió. Més envant, ens esperen nous camins per ventura farcits de dificultats. Però tenim la voluntat de resseguir la camada tots junts.

ASOCIACION DE PENSIONISTAS DE LA TERCERA EDAD DE ARIANY

Comentario sobre el Estatuto que rige la normativa de esta Asociación. Continuación al escrito de la página 12 del nº 156 Gener-Febrer de 1987 de esta Revista.

Artº 5.- La Asociación gozará de autonomía patrimonial, para mejor defender los intereses de todos los Asociados sin distinción de clase social, ideología política o credo religioso, y con el deber de mantener indispensablemente la más amplia y firme unidad de todos los Asociados.

Esta Asociación es rigurosamente apartidista y totalmente independiente de los poderes públicos, partidos políticos, Centrales Sindicales y organizaciones religiosas.

Sin perjuicio de lo dispuesto anteriormente, mantendrá como es lógico, relaciones amistosas con todas las Entidades indicadas en el apartado "f" del artº 2 (anotado en el nº 156 Gener-Febrer 1987), para que ello redunde en beneficio de los Asociados.

Artº 6.- SOCIOS DE PLENO DERECHO.- Lo serán todos los pensionistas, y personas mayores de 65 años.- Y según el artº 11, se les estenderá un CARNET con además de los datos personales se consignará "SOCIO PENSIONISTA".

Los Socios Pensionistas.- Según el artº 8 tienen los siguientes derechos:

1º.- Participar en las actividades que se desarrollen.

2º.- Participar en los órganos de Gobierno siendo electores y elegibles para cargos directivos.

3º.- Tienen voz y voto en la Asamblea General.

4º.- Participar en cuantos servicios y actividades organice la Asociación.

5º.- Elevar por escrito, información y propuestas a los órganos de la Asociación.

Artº 7.- SOCIOS PROTECTORES.-

Lo serán todos los que no siendo pensionistas y menores de 65 años, deseen contribuir al sostenimiento económico de la Asociación o colaborar en el mejor desarrollo de sus fines.

A estos se les estenderá un CARNET con sus datos personales además se consignará "SOCIO PROTECTOR", circunstancia que se modificará una vez que sea ya PENSIONISTA o sea ya mayor de 65 años.

Mientras tenga la consideración de "Socio Protector", no podrá formar parte de los órganos de Gobierno, ni tendrá voto en las Asambleas, pero sí podrá expresar sus opiniones y participar en las actividades de la Asociación, como asistir al Local de la Asociación, ayudar a los grupos de trabajo y excursiones.

En cuanto a la construcción del Centro-Residencia, contiguo al Convento de las Religiosas Franciscanas, al que suscribe, le consta que el Sr. Alcalde D. Antonio Pascual Ribot, está gestionando sobre el particular, tal como está indicado por las Autoridades provinciales; espero y deseo tenga suerte en tal empresa.

En cuanto a lo que el Obispado, a través de nuestro rector D. Mateo Buades, nos ha concedido el Local Parroquial, en un contrato por 30 años que la Junta Directiva, agradecemos, esperamos que la construcción del Centro-Residencia se haga en menos tiempo y podamos rescindir dicho contrato.

El fin que persigue la Junta Directiva de esta Asociación, es el de la construcción de un Centro-Residencia, a donde aquellas personas que no tengan familiares que les puedan atender a los últimos años de su vida, puedan acogerse en un hogar-residencia. en el mismo pueblo, al poder ser atendido por las Religiosas Franciscanas, por lo que se ha hecho los trámites, a los que se insistirá una vez tengamos dicha construcción terminada.

El que suscribe ha tenido contactos con Personalidades Provinciales, con respecto a Residencias Oficiales, y le han asegurado que todas están saturadas, con muchas peticiones pendientes de ingreso imposibles de poder atender, por lo que cree que es de suma necesidad que cada pueblo, según sus necesidades, se auto abastezca de las plazas necesarias, a fin que aquellos "ANCIANOS" que por circunstancias de la vida, no tengan familiares que les puedan atender, tener un lugar digno de acogida en su mismo pueblo, sin salirse del ambiente en que han vivido, y, esto se podrá conseguir si todos colaboramos para ello, dando nuestro apoyo moral a los promotores; pasad revista al pueblo de Ariany, y no dudo que apreciarán la necesidad de este servicio. Hoy ya no es lo que fue hace

años, que un familiar se hacía cargo de un pariente a cambio de recibir de éste su pequeña o mediana "HACIENDA", hoy, a veces incluso los propios hijos, por circunstancias de su destino no pueden atender a sus propios padres.

Por lo tanto es necesario institucionarse y dar una solución al problema, antes que lo tengamos encima, prevenimos. Asociarse y adecuarse a las circunstancias, normalizando los servicios comunes necesarios.- Esto cabe y lo exterioriza el artº 2 apartado b) de nuestro Estatuto, que dice: Fomentar su solidaridad, promoviendo y creando servicios comunes de naturaleza asistencial. El apartado e) dice: Estudiar y promover soluciones para aquellos problemas que tengan o puedan tener.

Esta obra no es de uno solo, es cuestión que la Junta Directiva de esta Asociación forme un solo bloque y a la misma se aclopen todos los Socios.

Pensad, que de cada día es más necesaria la solidaridad y con ella seguro que conseguiremos más apoyo de las Autoridades Locales y Provinciales.

Invito a todas las personas de buena voluntad, que tengan ideas mejores de las expuestas, las exterioricen y se sumen a este comentario.

Ya estamos cumpliendo el plazo reglamentario para convocar una Asamblea General, de todos los Asociados, que pronto se anunciará, y si alguno de los Socios con pleno derecho cree tener mejores ideas o proyectos, los exponga y si la mayoría los aprueba, tome el timón en uno de los cargos o Comisiones que se pueden formar para la buena marcha de la Asociación.

Gracias a aquellas personas que lean estas líneas y exterioricen sus contrapuntos de vista, será que hemos despertado interés o apatía por el caso. Hasta la próxima.

J. Sansó

TEST CULTURAL

- 1) A quin país pertany Groelandia?
 - EE. UU.
 - Rússia
 - Dinamarca
 - Noruega.
- 2) A quin any es va trepar per primera vegada la lluna?
 - 1965
 - 1967
 - 1969
 - 1971
- 3) A quin terme municipal es troba la possessió de Biniatzar?
 - Bunyola
 - Sencelles
 - Sineu
 - Sóller
- 4) Dins quin camp de les arts destaca Ramon Nadal?
 - Pintura
 - Escultura
 - Teatre
 - Cançó
- 5) A quin poble va néixer el músic mallorquí Antoni Torrandell?
 - Palma
 - Inca
 - Manacor
 - Pollença

LLETRES BARREJADES

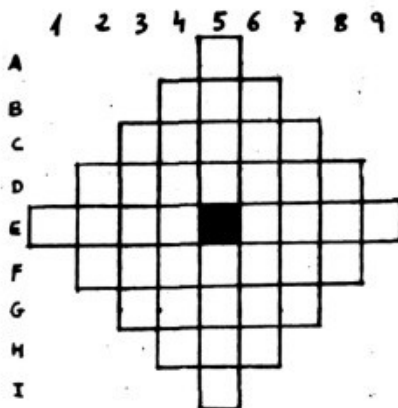
A	B	A	L	E	N	A	N	M	C
S	D	F	G	X	T	T	Y	U	U
V	C	X	I	U	X	A	S	D	N
H	J	O	S	A	R	R	Y	U	I
N	M	D	F	G	H	J	K	N	L
Q	W	E	T	C	E	R	V	O	L
S	L	A	I	E	N	O	M	N	P
E	R	T	Y	U	O	N	S	O	I
B	E	S	Q	U	I	R	O	L	G
V	B	G	U	I	N	E	U	I	O

Cercau dins la barreja d'aquest quadre el nom de 10 mamífers.

LLETRES CREUADES

HORITZONTALS: A.- Consonant. B.- Peça de fusta cilíndrica i llarguera. C.- Servei executat per algú voluntàriament en benefici d'altri. D.- Mamífer acuàtic (pl.) E.- Calçat que cobreix el peu i part de la cama. Espai de temps que dura 24 hores (pl.) F.- Seient amb respatler per a una sola persona (pl.) G.- Fil al qual es ferma l'ham i la canya de pescar (al revés). H.- Nadiu de Rússia. I.- Consonant.

VERTICALS: 1.- Consonant. 2.- Mascle de la cabra. 3.- Extremadament dolent. 4.- Part superior de la cavitat bucal. 5.- Planta d'arrel carnosa i comestible. En el calendari romà, el dia 13 de cada mes, excepte els de Març, Maig, Juliol i Octubre que era el 15. 6.- Capital d'Anglaterra. 7.- 2a Pers. sing. Pret. Imperfet del verb riure. 8.- Forma femenina plural del possessiu son. 9.- Consonant.

SABIAS QUÈ...?

- El terme municipal més gran de l'illa de Mallorca, és Lluçmajor amb 324,94 Quilòmetres quadrats...

- L'illa de Cabrera pertany al terme municipal de Palma...

- El trajecte més llarg de tren, és el que va de Moscou a Vladivostok de 10.000 Km., tardant-se 10 dies per recórrer-lo...

- La pesseta es va instaurar com a moneda nacional a la revolució de 1868...

- A una cova de "Sa Canova" d'Ariany, es va trobar la primera ceràmica incinsa de Mallorca...

... IDÒ ARA JA HO SAPS!!

PENSAMENTS

- Llibertat, significa que cadascú pot dir el que ell creu que és la veritat, sempre que això no impedeixi que la resta de la comunitat tenguin la possibilitat d'expressar-se pels mateixos ineqüívocs camins.

(George Orwell)

- L'amor, és el desig de trobar a la meitat perduda de nosaltres mateixos.

(Milan Kundera)

- La sospita, mata l'amistat.

(José Mª Martín Patino)

- Es mesura la grandesa d'un home, per la seva capacitat de comunicació.

(Michel Quoist).

RACÓ POÈTIC

S'ha dit que el que és bo, si és breu és dues vegades bo. Com a mostra, teniu en aquest racó dos breus poemes de Joan Alcover.

AMOR DE PÀTRIA

Quan les volgudes muntanyes deixava el pobre captiu,
plorant collí d'una penya
un brot de romaní.

Passà terres i fortunes;
però, resant cada nit,
besava el pobre, besava
un brot de romaní.

Un dia d'hivern les ones
tragueren un mort, iai trist!
Estret en la mà tenia
un brot de romaní.

DOS SOSPIRS

Prop de la llar s'escalfaven
un vespre d'hivern obscur,
la vella, resa que resa;
la jove..., mirant-se el fum.

- Ai! -tot baix digué la jove,
i la vella: -Ai, Bon Jesús?
-Què teniu ara padrina?
-Filla meua, què tens tu?

Cap d'elles tornà resposta,
però pensaren al punt:

- Si ho sabíeu, padrineta!
- Si ho sabies, joventut!

BIEL TOVELL

Xep a Xep

UN PETIT CANVI

M'he decidit. Feia molt de temps que es meus col·laboradors m'ho deien: ho has d'escriure tot en mallorquí. Jo ho dubtava perquè sé que hi ha seguidors d'aquesta humil secció a qui els costa llegir en mallorquí. Per això a partir d'ara els deman un esforç una mica més gros perquè estarà escrita tota en mallorquí. Serà un esforç per a vobros i per a mi però val la pena. Pensau que hem d'intentar d'utilitzar-lo de cada vegada més i si no ho feim noltros no ho farà ningú. Gràcies per entendre-ho.

Per cert, que aprofit per demanar a aquells que hagin d'escriure qualche vegada en mallorquí que s'hi mirin un poc. Hi havia un cartell a sa plaça es dia de Pàsqua que feia girar es ventre. I no era de fam... encara que es rêtol fos de coses de menjar.

SA "DESPEDIDA"...

I S'ARRIBADA

No hi ha mal que cent anys duri! Sé cert que qualche regidor d'aquests que acaben es seu govern i no es presenta a ses próximes eleccions deu pensar qualche cosa parescuda, ara que ja a la fi s'alliberaran d'En Topholet, que a qualcun li ha fet tenir pujades de sang. De tota manera no vos cregueu... ells disfruten. I si no ja ho veieu: gairebé tots hi tornen. Per això ja ho saben els que surtin elegits: En Topholet no se'n guardarà cap ni en deixarà passar cap per alt, i em sap greu no poder tenir compassió ni per ses dones, que pareix que aquest pic també volen dur es calçons.

Jo n'estic ben content. Encara que siguin badalls, i ja no diguem altres coses, sempre és més guapo es d'una dona que es d'un homo. Ja veureu com hi anirà més gent en es plens. Tot serà que es posin de moda ses faldetes curtes!

ELECCIONS

Seguint amb el mateix fil, vull sortir en defensa d'es polítics.

M'ha arribat a ses orelles que hi ha gent que ha fet pressió damunt una persona d'es poble perquè no se presentàs a ses eleccions, posant com a excusa es fet que té un negoci obert. Seré clar: Es qui fan això són uns pobres desgraciats i no em fan més que llàstima i pena. Ells se creuen molt vius

però en es fons no saben de què van i no entenen que cada vegada que parlen per dir un doi d'aquests se fan més petits.

Una cosa és criticar sa tasca política que pugui dur a terme una persona i una altra molt diferent ficar-se en qüestions personals. Vegem si ho començam a entendre que ja és ben hora.

NI CAMÍ, NI QUADRES... NOMÉS EXCURSIÓ

Després de repassar ses llistes, me n'he adonat que perdem tres persones dins s'Ajuntament i amb elles es seus projectes. En Joan Curiert havia ofert fer una carretera fins a Son Serra i pareix que ja no la podrà fer.

En Jaume Tübet, per sa seva part, ens havia promès una exposició de pintura i tampoc no hem vist cap quadre. I mirau que en va parlar moltes vegades; tantes que un és com si ja hagués vist tots els quadres.

Només En Bernat Magre ha aconseguit treure un pic cada any es nostros vellets a fer una passejada.

De tota manera, no vull que es puguin queixar d'En Topholet. Si els serveix, puc oferir un càvec i una senalla a En Joan i un quadre del Cor de Jesús a En Jaume. És tot quant tenc.

ES DARRER

Vos podria parlar d'es fet que per ses processons hi havia un any més-cotxes en es carrers per on passava, ja diuen que no hi ha sord més gran que aquell que no hi vol sentir. Podria parlar un poc de perquè no col·locaren ses banderes de s'Ajuntament a mig posar es divendres sant. Es veu que això d'haver de pujar i baixar banderes no deu estar dins es contracte de cap funcionari i es batle degué tenir peresa. O

podria parlar també de lo avorrit que va esser es darrer Ple, o de què després de cinc mesos de demanar-ho a s'Ajuntament encara no sabem si tenim subvenció per a sa revista. A lo millor esperen a fer es pressuposts i com que no els fan fins que ha acabat s'any, doncs... a rompre's ses banyes.

Però no, com a darrer xep a xep d'aquests quatre anys de govern d'es nostre benivolgut Ajuntament, vull aprofitar per donar ses gràcies a es set regidors per haver-ho aguantat tot i ni tan sols haver provat d'envergarme una bastonada. De totes maneres vos seré sincer: no pas cap pic davant s'Ajuntament que no miri bé a veure si m'esperen. He somniat qualche vegada que m'agafaven i me posaven un cul ben calent. Però ha estat tan sols un mal somni. Sa veritat és que s'han portat com uns cavallers. Pensau que qualche vegada m'han convidat i tot a beure!! Gràcies, allots, que Déu vos ho pagui en vots!

Fins s'altra.

Fareu bonda? Ho esper així n'hi haurà menys de dolents.

TOPHOLF

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS LLETRES CREUADES

HORIZONTALS: A.- R. B.- Pal. C.- Favor. D.- Balenes. E.- Bota. Dies. F.- Cadires. Lades. G.- Rus. H.- S.

VERTICALS: 1.- B. 2.- Boc. 3.- Fatal. 4.- Paladar. 5.- Rave. Idus. 6.- Londres. 7.- Reies. 8.- Ses. 9.- S.

TEST CULTURAL

- 1) Dinamarca
- 2) 1967
- 3) Bunyola
- 4) Pintura
- 5) Inca

LLETRES BARREJADES

